

Ýol başynda ene bilen / poema

Category: Kitapcy, Poemalar

написано kitapcy | 26 января, 2025

Ýol başynda ene bilen / poema ÝOL BAŞYND A ENE BILEN

«Çyn derwüşler ýol diýp aglar»

Zelili.

Bu ýollaryň ne öňi bar, ne soňy.
Kim eşdipdir çyn derwüşiniň ahyny?!
Duran ýeriň –
başlangyjy bu ýollaň,
Ýeten ýeriň –
bu ýollaryň ahyry.

Ýol diýeniň şöhrat ýaly bir zatdyr –
Näçe çalt ýöreseň, şonça tiz ýykar.
Jeht edip gözleseň tapdyrmaz aňsat,
Tamaň ýolnansoňam öňüňden çykar.

Ýol diýeniň aýal ýaly bir zatdyr –
Ýüz-müň syry bardyr,
şonça-da aly.
Uzak syýahatdan dolanyp gelseň,
Ol eýýäm göwnüňe seňki däl ýaly.

Ýol diýeniň ykbal ýaly bir zatdyr –
Dogry barýan hemrasyny harlamaz.
Menziliňe ýetir pes bolsa päliň,
Gedemligi,
men-menligi halamaz.

Dünýäň müň bir ýoly ojakdan başlar.
Haýsy ýene gaýdyp ojaga ýetir?
Terk edip gidere müň sany ýol bar,
Diňe müň birinji yzyňa getir.

Gelersiň başyňy etegňe salyp...
Eneň bir ýylgyrar,
gözleri gülmez.
Ýat bolup ýadam däl,
öňki mährem ýok.
Gujaklabam bilmez,
itibem bilmez.

Ýat myhman gelende mal soýan ataň
«Hoş, geldiňmi?» diýip, mellege siňer.
Näçe ýyllap didaryňa zar bolan
Naçar uýaň ne-hä aglar, ne diňer.

Ne giň howla, ne-de öýe sygarsyň,
Öwhüldäp özüňi urarsyň oba.
(Tumşugyny göge tutup gideni
Gökden inen şarpyk getirýä toba!)

Gelmişege meňzäp syrarsyň köçe,
Böwür berip çaga geçer deňiňden.
Bir çak daban bilen gyzdyran ýerleň
Çybyk deý ilişip, çeker ýeňiňden.

Ber habarňy –
darlyk eder oba-da!
Säginmän çykarsyň iler çetine.
Köne obañ harabasy ýatandyr
Gar ýagdyryp ak geçmişin petine.

Göbek ganyň daman ýeri galandyr
Buldozeriň zynjyrynyň teýinde.
Otur indi –
ýeke galan myhman deý
Bir nätanyş obañ sowlan toýunda!

Ýok, oturma –
akar suwuň boýuny
Syr-da, ugra Ekiz dagy nazarlap.
Börme obasyny mün ýyla golaý
Gandyryp gelyändir bu gadymy ýap.

«Aýböwürden»,
«Dam-dam» çeşmäň deňinden
Ýol syryp geçip git paýu-pyýada.
Dyzyňy ep saýasynda söwütlen,
Hem oýlan –
näme bar ýoldan zyýada?

Dogduk depe,
ene-ata,
dosty-ýar...
Ýol dälmi duşurýan barysy bilen?
Ilki Çary mürzäň Işandurdysy,
Soňam Baýjyk agañ Çarysy bilen?

Nirde bu gün Gadam şartyň Betdisi?
Ataguly – jellewleriň ulusy?
Şükür, Mämmetgurban otyr obada,
Hem Anna synjowyň Sapargulysy.

... Seň şeýle bir dostuň kändir şäherde!
Birinden gizlenseň, başisi tapar!

Dünýäň düzüw wagty bary daşynda,
Emma...
başa iş düşäýse bir sapar

Gapdalynda ýekesinem görmersiň.
Öýüne barybam ýagjarmaz dişiň.
Aýal hüňürdisi bagryňdan geçer...
Ýene oba gidip bitirsiň işiň.

Şäher dili – çet ýurt dili ýalydyr,
Diňe obaň düşer derdiňi aýtsaň.
Oturansyň on gat jaýyň başynda –
Aç öläýjek ýaly şäherden gaýtsaň!

Ne mellegiň bardyr, ne-de bir howlyň,
Çagalaryň zardyr çykmaga köçä.
Eneň her gelende aglap ýalbarar:
«Nä görgiň, jan ogul, obaňa göçäý.

Ene dilin öwredeli çagaňa,
Alty ganat ak öý dikip bereli.
Oguldan-a ýylgyrmady dişimiz,
Agtyklaň bir yhlasyny göreli!...»

Wah, eje jan,
Seýdide bir setir bar:
«Ölçerme odumy. gozgama derdim».
Göni bagta eltýän ýeke ýol tapsam,
Eşege ters münüp,
Şu gün giderdim!

Seýdide ýene bir setir bar, käbäm:
«Uçarga ganat ýok, gonarga perman».
Arakmy,
Çilimmi,
Taksi,
Restoran...
Dert gyt däl şäherde.
Gyt bärde derman.

Iň agyr keselden ýol eken derman,
Halas edýär başyn alyp gideni.
Ýene derman heläkläbem bilýändir
Gereginden artyk kabul edeni.

Iň agyr keselem ýol eken, käbäm.
Oňa em tapamok şu güne deňiç.
«Suw küýzesi suwda synar» diýleni,
Menem ýolda «synaýmasam» ir-u-giç.

Awara.
Sergezdan.
Galandar.
Derwüş.
Ýologly.
Gezende.
Mejnun.
Diwana...
Bulaň bary men ýanymda «balaja»,
Neneň onsoň sygaýyn dört diwara?!

Gol gowşuryp,
uzyn salyp aýagňy
Otyr ýaly boldumy bu zamana?!
Pir ýok paşmagyna ýykylar ýaly!
Pygamber ýok.
Dörejegem gümana.

Dört-bäş sany boýny ýüpli «sopyny»
Daşyna üýşürip,
«pir men» diýýän kän.
(Müň ýyl namys üçin ar alan millet
Ar üçin namysyn beräýjekmikän?)
Kim kimden ar alýar?
Biz nirä baryas?

Şeýle ýoly saýladykmy indi biz?
Eýsem, şu üç baýlyk umumy dälmi –

Gara dag,
ak çäge
hemem gök deňiz?

Ýene şeýdip, men ýurt söküp aýlanýan
Ýeten ýerne aýagmyň hem pulumyň.
Men düşünjek bolýan kimiň salanna
Başymyza agzalalyk zulumyn.

«Halkyň bagty üçin göreşýän» diýip,
Kasamam edip bor,
antam içip bor.
«Teke, ýomut, gökleň, ýazyr, alili»
Bäş döwlete gulluk etse niçik bor?!

Eýsem, bir aýagyň çykansoň ýoldan,
Ikinji aýagyň özi çykmazmy?
Bu gün goňşusyna daş atan nadan
Erte-birgün öz öýüni ýykmazmy?

Eýsem, ertir lal açmazmy, jan enem,
Öz ene diline dodak çöwürän?
Baýnarmy halkynyň düýnki gününe
Nazaryny däl-de, syrtyn öwürän?

Düşünmeýän zadym kän heniz, kábäm,
Düşünýänler maňa kesek oklasyn.
Dünýe gaýyk ýaly çaykanyp durka
Maral nädip meni öýde saklasyn!

Dünýäni düzedip biljekmi, ýokmy –
Barybir ýene-de men ýola çykýan.
Ýolda heläk bolan Gurbannazaryň
Başujuna baryp, dyzyna çökýän.

Soň ýatlaýan Annaberdi Atdany,
Onuňam aýdymy ýolda kesildi...
Wah, kábäm,
seniňem şol köne heňiň:

«Otur öýde,
beýdip ýörme,
bes indi!».

Oturmaýyn, ýol sökeýin, ezizim,
Meýletin bir epmäýin men dyzymy...
Göwnüme bolmasa, ýol ýitirdim men
Azaşanam tapsa ýagşy yzyny!

Şiraly NURMYRADOW. Poemalar